

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING TURIZM TO‘G‘RISIDAGI QONUNINING MAQSADI VA ASOSIY TAMOILLARI

G‘afforov Akmal

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti, turizm yo‘nalishi talabasi

Akbarov Moxirbek

Toshkent Kimyo xalqaro universiteti, turizm yo‘nalishi talabasi

Annotatsiya:

O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi qonuni mamlakatimizning turizm sohasini rivojlantirish va takomillashtirishda hal qiluvchi vosita bo‘lib xizmat qilmoqda. Barqaror o‘shni rag‘batlantirish, tashrif buyuruvchilar huquqlarini himoya qilish, O‘zbekistonning madaniy va tabiiy boyliklarini namoyish etish maqsadida qabul qilingan ushbu qonun mamlakatning jahon turizm xaritasida yetakchi yo‘nalish bo‘lishga intilishini o‘zida mujassam etgan. Barqarorlik, sifatli xizmat ko‘rsatish, tashrif buyuruvchilar xavfsizligi va madaniyatni saqlash kabi asosiy tamoyillarga asoslangan qonun sanoatning mas‘uliyatli va ta‘sirchan rivojlanishi uchun mustahkam poydevor yaratadi. “Turizm to‘g‘risida”gi qonunning maqsadi va asosiy tamoyillarini o‘rganish orqali ushbu maqola O‘zbekistonning turizmni iqtisodiy farovonlik, madaniy almashinuv va o‘zaro tushunish katalizatori sifatidagi qarashlarini ko‘rish imkonini beradi.

Kalit so'zlar: turizm, qonun, hujjat, tamoyillar, sayyohlik agentliklari, madaniy almashinuv, meros.

Аннотация.

Закон Республики Узбекистан «О туризме» служит решающим инструментом в развитии и совершенствовании туристической сферы нашей страны. Этот закон, принятый в целях содействия устойчивому росту, защиты прав посетителей и демонстрации культурных и природных ресурсов Узбекистана, воплощает стремление страны стать ведущим направлением на мировой туристической карте. Основываясь на основных принципах устойчивого развития, качественного обслуживания, безопасности посетителей и сохранения культуры, Закон обеспечивает прочную основу для ответственного и эффективного развития отрасли. Исследуя цель и основные принципы Закона о туризме, данная статья дает представление о видении туризма в Узбекистане как катализатора экономического процветания, культурного обмена и взаимопонимания.

Ключевые слова: туризм, закон, документ, принципы, туристические агентства, культурный обмен, наследие.

Abstract:

The Law of the Republic of Uzbekistan "On Tourism" serves as a decisive tool in the development and improvement of the tourism sector of our country. This law, which was adopted in order to promote sustainable growth, protect the rights of visitors, and showcase the cultural and natural resources of Uzbekistan, embodies the country's desire to become a leading destination on the world tourism map. Based on the core principles of sustainability, quality service, visitor safety and cultural preservation, the Act provides a solid foundation for the responsible and impactful development of the industry. By examining the purpose and basic principles of the Tourism Law, this article provides a glimpse into Uzbekistan's vision of tourism as a catalyst for economic prosperity, cultural exchange, and mutual understanding.

Key words: tourism, law, document, principles, travel agencies, cultural exchange, heritage.

KIRISH

Qadimgi Ipak yo‘li shaharlari mag‘rur bo‘ladigan, jonli bozorlari hayotga to‘lib-toshgan, firuza gumbazli masjidlari o‘tgan davrlar haqidagi ertaklarni shivirlab turadigan yurtni tasavvur qiling. Bu maftunkor olam tarix, madaniyat va tabiiy go‘zalliklarga boy Markaziy Osiyoning durdonasi bo‘lgan O‘zbekistondan boshqa narsa emas. Sayyohlar ushbu ajoyib mamlakat xazinalarini kashf etish uchun oqib kelayotgan bir paytda, O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi qonuni turizm industriyasini barqaror rivojlantirish va targ‘ib qilishda yo‘l ko‘rsatuvchi mayoq bo‘lib turibdi. O‘zbekistonning turizmining zamirida ushbu sohaning gullab-yashnashi uchun qulay shart-sharoit yaratishga qaratilgan istiqbolli qonun loyihasi bo‘lgan “Turizm to‘g‘risida”gi qonun yotadi. Ushbu qonun doirasida O‘zbekistonda sayyohlik tajribasining yaxlitligi, sifati va barqarorligini ta‘minlovchi, tashrif buyuruvchilar va mahalliy hamjamiyatlarning farovonligini ta‘minlaydigan tamoyillar mustahkamlangan.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA TADQIQOT METODOLOGIYASI

Tartibga solish va litsenziyalash “Turizm to‘g‘risida”gi qonunning asosini tashkil etib, professionallik va iste‘molchilar huquqlarini himoya qilishga e‘tibor qaratgan holda turizm korxonalarini faoliyatini boshqarish bo‘yicha yo‘riqnomalarni belgilaydi. Qattiq standartlar, litsenziyalash talablari va adolatli raqobat amaliyotini o‘rnatish orqali qonun turoperatorlar, turar joy provayderlari va boshqa soha manfaatdor tomonlari tomonidan taqdim etilayotgan xizmatlar sifatini oshirishga, shu orqali O‘zbekistondagi umumiy turizm tajribasini oshirishga qaratilgan. Qonunning markaziy o‘rinni Turistlarni himoya qilish tamoyili bo‘lib, u tashrif buyuruvchilarning huquq va manfaatlarini himoya qilishga katta ahamiyat beradi.[1]

O'zbekistonning reklamada adolatli narxlar va shaffoflikni ta'minlashdan tortib, shikoyatlarni hal qilish va shoshilinch yordam ko'rsatish mexanizmlarini o'rnatishgacha bo'lgan sayyohlarni himoya qilish bo'yicha majburiyatlari butun dunyo bo'ylab sayohatchilar uchun xavfsiz, mehmondo'st va boyitish muhitini yaratishga sodiqligini aks ettiradi. Bundan tashqari, “Turizm to‘g‘risida”gi qonun O‘zbekistonni yetakchi sayyohlik yo‘nalishi sifatida ko‘rsatishda samarali branding va xalqaro hamkorlikning muhim rolini e‘tirof etgan holda, rag‘batlantirish va marketingning ahamiyatini ta’kidlaydi. O‘zining boy madaniy merosi, tabiiy mo‘jizalari va turli diqqatga sazovor joylaridan foydalanib, mamlakat global sayohatchilarning tasavvurini o‘ziga jalb etishga va turizmning barqaror o‘shishini ta’minlovchi mustahkam hamkorlikni rivojlantirishga intiladi. Infratuzilmani rivojlantirish qonunda alohida o‘rin tutadi, u sayyohlik infratuzilmasiga investitsiya kiritish va uni qo‘llab-quvvatlashning qulayligi, qulayligi va tashrif buyuruvchilarning umumiy tajribasini yaxshilash uchun muhimligini ta’kidlaydi. O‘zbekistonning transport tarmoqlari va joylashtirish vositalaridan tortib, sayyohlik obyektlari va axborot xizmatlarigacha infratuzilmani rivojlantirishga intilishi uning barcha uchun uzluksiz va qiziqarli turizm muhitini yaratishga intilishidan dalolat beradi. “Turizm to‘g‘risida”gi qonunning yana bir asosiy tamoyili bo‘lib, mahalliy hamjamiyatlarni turizmni rivojlantirish jarayoniga jalb etish muhimligini ta’kidlaydi. Madaniyatni saqlash, barqaror turizm amaliyoti va mas’uliyatli xulq-atvorga ustuvor ahamiyat berib, O‘zbekiston ham turistlar, ham mezbon jamoalar uchun foydali bo‘lgan, o‘zaro tushunish va uzoq muddatli barqarorlikni ta’minlovchi uzoq muddatli hamkorlikni yo‘lga qo‘yishga intiladi. Nihoyat, qonun sayyohlik sohasi mutaxassislarining malaka va bilimlarini oshirish, xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish va sohada tadbirkorlikni rivojlantirish uchun Kadrlar tayyorlash va salohiyatini oshirish dasturlari zarurligini ta’kidlaydi. Inson resurslarini rivojlantirishga sarmoya kiritish va innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash orqali O‘zbekiston o‘z turizm sanoatini muvaffaqiyat va barqarorlikning yangi cho‘qqilariga olib chiqadigan mukammallik madaniyatini tarbiyalashni maqsad qilgan.[4]

MUHOKAMA VA NATIJALAR

O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi qonuni mamlakatimizda turizm industriyasini rivojlantirish, tartibga solish va rag‘batlantirish asoslarini belgilab beruvchi asosiy qonunchilik hujjati bo‘lib xizmat qiladi. Ushbu qonunning asosiy maqsadi turizm sohasining barqaror rivojlanishi uchun qulay muhit yaratish, tashrif buyuruvchilar va mahalliy hamjamiyatlarning farovonligini ta’minlashdan iborat. O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi qonunining asosiy tamoyillari:

1. Tartibga solish va litsenziyalash: Qonun turizm biznesi, jumladan, turoperatorlar, sayyohlik agentliklari, joylashtirish xizmatlarini ko‘rsatuvchi

provayderlar va turizm industriyasi bilan shug‘ullanuvchi boshqa sub’ektlar faoliyatining me’yoriy-huquqiy asoslarini belgilaydi. U turistlarning manfaatlarini himoya qilish va sektorda professionallikni rivojlantirish uchun litsenziyalash, sifat standartlari, xavfsizlik choralari va adolatli raqobat amaliyotiga qo‘yiladigan talablarni belgilaydi.

2. Turistlarni himoya qilish: Qonunda adolatli narxlarni belgilash, reklamada shaffoflik, xizmatlar sifati va shikoyatlarni hal etish mexanizmlari bo‘yicha yo‘riqnomalarni belgilab berish orqali turistlarning huquq va manfaatlarini himoya qilishga ustuvor ahamiyat beriladi. Shuningdek, u O‘zbekistonda ijobiy va xavfsiz turizm tajribasini ta’minlash uchun sog‘liq va xavfsizlik, sug‘urta qoplamasi va sayohatchilarga favqulodda yordam ko‘rsatish bilan bog‘liq masalalarni ko‘rib chiqadi.

3. Targ‘ibot va marketing: Qonunda samarali marketing strategiyalari va xalqaro hamkorlik orqali O‘zbekistonni istalgan turistik yo‘nalish sifatida targ‘ib qilish muhimligi ta’kidlangan. Bu mamlakatning madaniy merosi, tabiiy diqqatga sazovor joylari va noyob tajribalarini global auditoriyaga namoyish etish uchun davlat idoralari, xususiy sektor manfaatdor tomonlari va xalqaro hamkorlar o‘rtasidagi hamkorlikni rag‘batlantiradi.[2]

4. Infratuzilmani rivojlantirish: Qonun turizm infratuzilmasini, jumladan, transport tarmoqlarini, joylashtirish vositalarini, turistik diqqatga sazovor joylarni va axborot xizmatlarini rivojlantirish va qo‘llab-quvvatlash muhimligini e’tirof etadi. U O‘zbekiston turizm industriyasining barqaror o‘sishiga hissa qo‘shadigan, tashrif buyuruvchilarning qulayligi, qulayligi va umumiy tajribasini oshiruvchi infratuzilma loyihalariga sarmoya kiritishga chaqiradi.

5. Hamjamiyat ishtiroki: Qonun mahalliy hamjamiyatlarni turizmni rivojlantirish jarayoniga ularning ishtiroki, foydasi va qo‘llab-quvvatlashini ta’minlash uchun jalb qilish muhimligini ta’kidlaydi. U madaniy merosni saqlashni, barqaror turizm amaliyotini va atrof-muhit va mahalliy urf-odatlarini hurmat qiladigan mas’uliyatli turizm xulq-atvorini rag‘batlantiradi, turistlar va mezbon jamoalar o‘rtasida o‘zaro tushunish va uzoq muddatli hamkorlikni rivojlantiradi.

6. Kadrlar tayyorlash va salohiyatni oshirish: Qonun turizm sohasi mutaxassislarining malaka va bilimlarini oshirish, xizmat ko‘rsatish sifatini oshirish va sohada tadbirkorlikni rivojlantirish uchun kasbiy tayyorgarlik va salohiyatni oshirish dasturlari zarurligini tan oladi. U O‘zbekistonda inson resurslarini rivojlantirish, innovatsiyalarni qo‘llab-quvvatlash va sayyohlik ishchi kuchida mukammallik madaniyatini tarbiyalashga qaratilgan tashabbuslarni qo‘llab-quvvatlaydi.[3]

Umuman olganda, O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi qonuni turizmni rivojlantirishga yaxlit yondashuvni o‘zida mujassam etgan bo‘lib, uni tartibga solish, sayyohlarni himoya qilish, rag‘batlantirish, infratuzilmani rivojlantirish, jamoatchilikni jalb etish va salohiyatni oshirish tamoyillariga urg‘u beradi. Ushbu

tamoyillarga amal qilgan holda, hamkorlik va barqaror turizm muhitini qo‘llab-quvvatlagan holda, O‘zbekiston o‘zini jahon turizmida yetakchi yo‘nalish sifatida ko‘rsatish, sayohatchilar uchun boyituvchi tajribalar taklif etish hamda mamlakat ichidagi iqtisodiy o‘shish va madaniy almashinuvga hissa qo‘shishni maqsad qilgan.[5]

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, “O‘zbekiston Respublikasining “Turizm to‘g‘risida”gi qonuni turizmni rivojlantirishga kompleks va istiqbolli yondashuvni o‘zida mujassam etgan bo‘lib, uni tartibga solish, sayyohlarni himoya qilish, rag‘batlantirish, infratuzilmani rivojlantirish, jamoatchilikni jalb etish va salohiyatni oshirish tamoyillariga asoslanadi. O‘zbekiston o‘zining beqiyos go‘zalligi va mehmondo‘stligi bilan tashrif buyuruvchilarni maftun etishda va ilhomlantirishda davom etar ekan, mazkur qonun mamlakatimiz turizm industriyasining kelgusi yillarda ham gullab-yashnashi, barqarorligi va gullab-yashnashiga sodiq hamroh bo‘lib xizmat qilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

- 1.Tuxliyev I.S., Xaitboyev R., Tursunova G.R. Turizm asoslari. O'quv-uslubiy murakkab. - Samarqand, SamISI, 2013. - 372 b.[1]
- 2.Qudratov G.H., Pardayev M.Q., Otaboyev R. O‘zbekistonda turizm salohiyati va uni rivojlantirishda davlat siyosatining asosiy yo'nalishlari. // xizmat ko'rsatish va turizm sohalarini rivojlantirish: muammolar va ularning yechimlari. - T.:Iqtisodiyot va moliya, 2008. - b. 61-70.[2]
- 3.Hayitboyev R., Sattarov A. Turizm marshrutini ishlab chiqish texnologiyasi. Samarqand, 2011 yil.[3]
- 4.Matyakubov U.R. —Ekologik vaziyatni hisobga olgan holda turizmning samaradorligi takomillashtirish yo‘nalishlari va istiqbollari mavzusida. nomzodlik dissertatsiyasining konspekti. – Samarqand, 2011. – 12 b.[4]
- 5.Halikulov A.N. —Mehmonxonalarda xizmat ko‘rsatish sifati va samaradorligini oshirish imkoniyatlar dissertatsiya konspekti. Abstrakt. – Samarqand, 2010. – 25 b.[5]